

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Helyny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobcu **Mgr. J. K.**, bývajúceho v T., proti žalovanému **Colnému úradu Bratislava**, so sídlom v Bratislave, Miletičova 42, IČO: 30 844 029, o poskytnutie zadosťučinenia a zaplatenie nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 58Cpr/2/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. júla 2014 sp.zn. 8CoPr 1/2014, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 1. júla 2014 sp.zn. 8CoPr 1/2014 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. októbra 2013, č.k. 58Cpr/2/2011-87 zamietol žalobu a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak s odôvodnením, že v konaní nebolo preukázané také konanie žalovaného, ktorým by žalobca bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách a ktoré by malo charakter diskriminácie v zmysle § 2 a § 2a ods. 1, 2, 3 zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“). Žalobcov nadriadený nemal zákonom stanovenú povinnosť súhlasiť s termínom preventívnej rehabilitácie, ktorý si vymienil žalobca a jeho postup bol plne súladný s ustanovením § 137 ods. 7 zákona č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 200/1998 Z.z.“). Žalobcom tvrdenú diskrimináciu nepreukazovala podľa súdu ani tá skutočnosť, že väčšina colníkov nastúpila na rehabilitáciu v žiadanom termíne a ani žalobcom tvrdená okolnosť, že sa mu v priebehu predchádzajúcich desiatich rokov nikdy nestalo, aby nadriadený určil rehabilitáciu inak, než žiadal. Osobný

príplatok a odmeny predstavujú fakultatívnu zložku služobného platu, nie sú právne nárokovateľné a ich nevyplatenie nie je možné považovať za postih alebo sankciu. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. júla 2014 sp.zn. 8CoPr 1/2014 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, zistenie skutkového stavu považoval za dostatočné a právne posúdenie veci za správne. Aj podľa odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania nevyplývalo také konanie žalovaného, ktoré by znevýhodňovalo žalobcu pre jeho iné postavenie vyplývajúce z dĺžky obdobia jeho zaradenia k služobnému úradu v Bratislave a ani pre ostatné žalobcom tvrdené skutočnosti. Len samotná okolnosť, že nadriadený nevyhovel žalobcovej žiadosti, pokiaľ išlo o termín preventívnej rehabilitácie, bez ďalšieho nenapĺňa znaky diskriminácie v zmysle § 2 a 2a ods. 1, 2 antidiskriminačného zákona. Poukázal tiež na to, že v predchádzajúcom období bolo žalobcovi vždy vyhovené, čo nasvedčuje nedôvodnosti jeho tvrdení o diskriminácii. Ustanovenie § 137 ods. 8 zákona č. 200/1998 Z.z., na ktoré sa žalobca odvolával, sa vzťahovalo len na určenie náhradného termínu na nástup preventívnej rehabilitácie colníka, preto sa v jeho prípade nedá aplikovať. Dokazovanie navrhované žalobcom posúdil odvolací súd ako nadbytočné, pretože nebolo spôsobilé preukázať žiadnu spornú, právne významnú skutočnosť. Právo na rovnaké zaobchádzanie v zmysle § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona nezahŕňa právo zamestnanca na priznanie osobného príplatku a poskytnutie odmien v rovnakej výške ako iným zamestnancom v obdobnom postavení.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), ako dovolací dôvod uviedol ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci súdom). Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania, a teda v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nedostatočne odôvodnené, založené na nesprávnych skutkových zisteniach a neúplne zistenom skutkovom stave z dôvodu nevykonania ním navrhovaného dokazovania. Nesprávne právne posúdenie veci videl v nesprávnom výklade ustanovenia § 137 ods. 4 písm. a/ a c/ zákona č. 200/1998 Z.z., ďalej

v tom, že súdy vec neposudzovali z pohľadu dodržania ustanovení 12. časti zákona č. 200/1998 Z.z. žalovaným a v ich závere, že konanie žalovaného nenapĺňalo znaky diskriminácie v zmysle § 2 a 2a ods. 1, 2 antidiskriminačného zákona. Súdy v tomto konaní navyše nesprávne aplikovali inštitút dôkazného bremena, ktoré je v sporoch vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania obrátené a zaťažuje žalovaného. Z týchto dôvodov žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil v zmysle žalobného návrhu alternatívne, aby zrušil obe rozhodnutia súdov nižších stupňov a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalovaný k podanému dovolaniu uviedol, že pri vyslaní žalobcu na preventívnu rehabilitáciu postupoval v súlade s platnými právnymi predpismi a internými aktmi vydanými na ich základe. Vo vzťahu k žalobcovi sa nedopustil žiadneho diskriminačného konania, čoho dôkazom sú aj samotné rozhodnutia nadriadeného orgánu, ktorý preveroval postup žalobcovho nadriadeného v tejto veci. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. a/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné a napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané 8.októbra 2014, t.j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 238 O.s.p.

7. Žalobca dovolaním napadol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 a 2, 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

9. Žalobca výslovne tvrdil, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

10. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

11. K námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú dovolateľ videl v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia, dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Po oboznámení sa s obsahom spisu a napadnutým rozsudkom dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

12. Žalobca vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. odvodzoval aj z tej skutočnosti, že podľa jeho názoru rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú založené na neúplnom a nedostatočnom zistení skutkového stavu. K týmto námietkam dovolací súd uvádza nasledovné. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich

budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie strán sporu (vid' uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého stranami navrhovaného dôkazu nezakladalo procesnú vadu majúcu za následok prípustnosť dovolania (vid' R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Ani neúplnosť skutkových zistení, či nesprávnosť skutkových záverov nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania (vid' rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a mnohé ďalšie). Ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, to ale samo o sebe nezakladá prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

13. Žalobca v dovolaní tiež výslovne tvrdil, že odvolací súd postupoval v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

14. V zmysle ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadil predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ išlo o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch bolo možné o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

15. Postup odvolacieho súdu, ktorý vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, napriek tomu, že mu to, vzhľadom na charakter konania, ukladal Občiansky súdny poriadok, bol doterajšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci prípustnosť (237 písm. f/ O.s.p.) i dôvodnosť podaného dovolania (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), pretože sa takýmto nezákonným postupom súdu strane sporu odnímalo jej procesné právo vystúpiť osobne pred odvolacím súdom a v dôsledku toho mu bola odopretá možnosť pred súdom konať (vid' napr. 5 Cdo 56/2014, 5 Cdo 152/2004, 5 Cdo 262/2014, 4Cdo 165/2012). Existencia uvedenej vady v odvolacom konaní viedla vždy bez ďalšieho k zrušeniu napadnutého rozhodnutia.

16. V predmetnej veci, ako uviedol pri právnom posúdení súd prvej inštancie i odvolací súd, išlo o konanie, v ktorom sa žalobca domáhal nárokov podľa antidiskriminačného zákona. Keďže výslovne išlo o prípad uvedený v § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p., t.j. o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, boli dané zákonné predpoklady prejednanie odvolania žalobcu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému vo veci samej na odvolacom pojednávaní.

17. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že odvolací súd pojednávanie na prejednanie odvolania žalobcu nenariadil. V spise sa nachádza iba záznam o tom, že na úradnej tabuli Krajského súdu v Bratislave bolo dňa 25. júna 2014 vyvesené oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. s tým, že odvolací súd vyhlási odvolací rozsudok dňa 1. júla 2014 o 10,50 hod. v budove Krajského súdu v Bratislave v miestnosti č. dv. 50 (č.l. 102 spisu). Oznámenie o čase a mieste vyhlásenia rozsudku realizované odvolacím súdom ale nie je možné stotožňovať s povinnosťou súdu v zákonne uvedených konaniach nariadiť odvolacie pojednávanie, predvolať naň strany sporu a v prípade ich účasti im dať priestor vyjadriť sa a realizovať ich procesné práva v rámci pojednávania pred súdom.

18. Dovolací súd teda dospel k záveru, že námietka žalobcu je dôvodná a musí viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu napriek novej právnej úprave účinnej od 1. júla 2016, ktorá už nezakladá právo strany sporu na verejné prejednanie odvolania v sporoch o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania (§ 385 ods. 1 CSP). Je tomu tak preto, že splnenie podmienok zákonného postupu odvolacieho súdu pred 1. júlom 2016 bolo potrebné v zmysle § 470 ods. 2 CSP posudzovať podľa predpisov účinných v čase konania odvolacieho súdu a hoci nová právna úprava oklieštila v tomto smere práva strany sporu, bolo by v rozpore s princípom právnej istoty a legitímnych očakávaní žalobcu, ak by mu toto jeho procesné právo, do 30. júna 2016 priznávané Občianskym súdnym poriadkom, bolo upreté v dôsledku zmeny právnej úpravy, ktorá nastala následne po rozhodnutí odvolacieho súdu. Ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 36/1995].

19. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že pokiaľ odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie na prejednanie odvolania žalobcu, porušil tým ustanovenie § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p., odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, čím odvolacie konanie zaťažil vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou vadou, nemôže byť vecne správne, preto dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil (449 ods. 1 CSP) a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia dovolací súd neskúmal opodstatnenosť ďalších dovolacích námietok vznesených dovolateľom vo vzťahu k právnomu posúdeniu veci.

21. O trovách pôvodného aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. decembra 2016

JUDr. Helena Haukvitzová, v.r.

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.

JUDr. Marián Sluk, PhD., v.r.

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová